

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 marca 2018 roku Sąd Rejonowy w Płocku w sprawie z powództwa J. Z. przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w S. o zapłatę 12.010,96 EUR, w pkt I. zasądził od pozwanego (...) spółki akcyjnej w S. na rzecz powoda J. Z. kwotę 12 010,96 EUR wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 listopada 2014 roku do dnia zapłaty; w pkt II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w pkt III. zasądził od pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz powoda J. Z. kwotę 6 124,00 złote tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3 617,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt IV. nakazał zwrócić powodowi J. Z. ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Płocku kwotę 353,00 złote tytułem nadpłaconej opłaty od pozwu oraz w pkt V. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Płocku kwotę 4 897,16 złotych tytułem wydatków pokrytych tymczasowo przez Skarb Państwa, sygn. akt V GC 670/15 (wyrok k. 387-388, uzasadnienie wyroku k. 393-402 tom II).

Apelację od powyższego orzeczenia złożył pozwany – (...) spółka akcyjna z siedzibą w S., zaskarżając je w części, tj. w zakresie:

- pkt I w części, to jest w zakresie zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda kwoty 600,55 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty;
- pkt III w całości;
- pkt V w całości.

Zaskarżonemu rozstrzygnięciu Skarżący zarzucił naruszenie:

I. przepisów postępowania, których naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegającym na błędnym uznaniu, iż łącząca strony umowa ubezpieczenia nie przewidywała franszyzy redukcyjnej, mimo iż aneks z dnia 30 października 2013 roku wprowadzał odpowiedzialność pozwanego za szkody powstałe w trakcie przewozu towarów z kontrolowaną temperaturą przewozu, jednocześnie wprowadzając franszyzę redukcyjną w wysokości 5% szkody, ale nie mniej niż 400 euro w zakresie szkód objętych tym aneksem, w konsekwencji czego Sąd meriti błędnie uznał, iż pozwany zobowiązany jest do zapłaty odszkodowania nie pomniejszonego o franszyzę redukcyjną.

II. przepisów prawa materialnego:

- art. 805 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na bezpodstawnym uznaniu, iż na kanwie przedmiotowej sprawy obowiązek świadczenia ubezpieczyciela obejmuje całą wartość szkody, niepomniejszoną o wskazaną w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną, mimo iż z treści aneksu do umowy ubezpieczenia wynika fakt wprowadzenia do odpowiedzialności za przewóz towarów z kontrolowaną temperaturą przewozu franszyzy redukcyjnej 5% szkody nie mniej niż 400 euro w konsekwencji, czego należne odszkodowanie na podstawie klauzuli 13 winno być pomniejszone o franszyzę redukcyjną;
- art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z ust. 2 aneksu do umowy ubezpieczenia z dnia 30 października 2013 roku poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie ust. 2 wskazanego aneksu, mimo iż szkoda jaka powstała w skutek przedmiotowego zdarzenia była objęta zakresem ubezpieczenia przewidzianym przez klauzulę nr 13, dla której została wprowadzona franszyza redukcyjna 5% szkody nie mniej niż 400 euro;
- art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegające na niewłaściwym przyjęciu, iż obowiązkiem naprawienia szkody przez pozwanego objęta jest szkoda w całym zakresie, a nie pomniejszona o przewidzianą w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.

Wskazując na powyższe zarzuty Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w części zaskarżonej i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa przez radcę prawnego według norm przepisanych oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa przez radcę prawnego norm przepisanych (apelacja – k. 418, tom III).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Zarzuty skarżącego odnoszące się do braku ustaleń faktycznych Sądu I instancji w zakresie franszyzy redukcyjnej są zasadne i w konsekwencji musiały doprowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy uzupełnia stan faktyczny przedmiotowej sprawy ustalając, że aneksem nr (...) sporządzonym w dniu 30 października 2013 roku do umowy ubezpieczenia zawartej przez strony procesu w dniu 20 września 2013 roku, potwierdzonej Polisą nr (...), strony dokonały zmiany zakresu ubezpieczenia i składki poprzez włączenie klauzuli 13, tj. rozszerzyły zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność za przewozy towarów w kontrolowanej temperaturze zgodnie z Umową o międzynarodowych przewozach szybko psujących się artykułów żywnościowych i o specjalnych środkach transportu przeznaczonych do przewozów (ust. 1) a za taki sposób rozszerzenia zakresu ubezpieczenia wprowadziły franszyzę redukcyjną 5% szkody nie mniej niż 400 euro (ust. 2). Dokonana zmiana obowiązywała w okresie od 30.10.2013 r. do 29.09.2014 roku, a więc w okresie, w którym zaistniała przedmiotowa szkoda (dowód: aneks (...) do Polisy nr (...) k. 165). Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w pozostałym zakresie Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Słusznie apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., skoro Sąd ten nie rozważył wszechstronnie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Pomimo przeprowadzenia dowodu z dokumentu w postaci Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Przewoźnika Drogowego w Ruchu Międzynarodowym na okoliczność ustalenia zakresu przyznanej ochrony ubezpieczeniowej, Sąd I instancji nie poczynił ustaleń faktycznych w zakresie franszyzy redukcyjnej, o której stanowi § 26 OWU a ponadto pominął dowód z dokumentu w postaci wskazanego powyżej aneksu nr (...) do umowy ubezpieczenia. Naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Nie budzi wątpliwości, że pozwanego - (...) spółkę akcyjną z siedzibą w S. łączyła z J. Z. umowa ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Jest to dobrowolna umowa na mocy, której ochroną ubezpieczeniową objęty był powód, jako przewoźnik drogowy w ruchu międzynarodowym. Strony rozszerzyły w niej odpowiedzialność pozwanego także za szkody spowodowane w przewozie towarów z kontrolowaną temperaturą przewozu, jednakże odpowiedzialność ta doznała określonych umową ograniczeń. Sąd Rejonowy pominął fakt, że łącząca strony umowa przewidywała franszyzę redukcyjną w wysokości 5% szkody nie mniej niż 400 euro. Franszyza redukcyjna to kwota, o którą zmniejsza się wysokość wypłacanego odszkodowania. Łącząca strony umowa dotyczy ubezpieczenia dobrowolnego. W odróżnieniu od ubezpieczeń obowiązkowych, w których prawa i obowiązki stron w znacznej części kształtuje ustawodawca, w umowie ubezpieczenia dobrowolnego strony umowy mogą dowolnie kształtować swoją sytuację prawną.

W przedmiotowej sprawie ubezpieczyciel odpowiada wobec powoda tylko na warunkach umowy zawartej z ubezpieczonym. Zawarcie umowy ubezpieczenia o określonej treści jest wyborem ubezpieczającego, który decydując się na ograniczenie odpowiedzialności ubezpieczyciela, decyduje się na pozostawienie po swojej stronie ryzyka konieczności odpowiedzialności za niektóre szkody we własnym zakresie.

Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie Ogólne Warunki Ubezpieczenia są wiążące. Zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego podczas zawierania umowy ubezpieczenia warunki te są udostępniane ubezpieczonemu. Ponadto powód nie kwestionował faktu związania stron Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia zarówno przed wytoczeniem powództwa, jak i w trakcie postępowania przed Sądem I instancji.

W świetle powyższego zasadny jawi się zarzut naruszenia art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z ust. 2 aneksu nr (...) z dnia 30 października 2013 roku do umowy ubezpieczenia z dnia 20 września 2013 roku, potwierdzonej Polisą nr (...) poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie zmiany wprowadzonej wskazanym aneksu, mimo iż szkoda, która powstała wskutek przedmiotowego zdarzenia była objęta zakresem ubezpieczenia przewidzianym poprzez klauzulę nr 13, dla której została wprowadzona franszyza redukcyjna 5% szkody nie mniej niż 400 euro.

W związku z franszyzą redukcyjną określoną w umowie ubezpieczenia pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkodę w kwocie 600,55 EUR. Zasądzając odszkodowanie w pełnej wysokości, to jest w kwocie 12 010,96 EUR Sąd Rejonowy naruszył art. 805 § 1 k.c. oraz art. 361 § 1 i 2 k.c., co uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, co do kwoty 600,55 euro i ustawowych odsetek za opóźnienie od tej kwoty.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I. w ten sposób, że zasądzoną kwotę 12.010,96 EUR obniżył do kwoty 11.410,41 EUR oraz oddalił powództwo, co do kwoty 600,55 EUR i ustawowych odsetek za opóźnienie od tej kwoty.

Konsekwencją powyższej zmiany w zakresie roszczenia głównego jest zmiana zaskarżonego wyroku w punkcie III. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu - Sąd II instancji, stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu, zasądzoną w pkt III. kwotę 6.124,00 zł obniżył do kwoty 5.611,95 zł, bowiem z żądanej w pozwie kwoty 12.010,96 EUR zasądzona została ostatecznie na rzecz powoda kwota 11.410,41 EUR, a zatem powód wygrał spór w 95% (w takim zakresie pozwany przegrał) i w takiej części należy się mu zwrot kosztów. Powód poniósł w postępowaniu pierwszoinstancyjnym koszty w łącznej wysokości 6.124,00 zł, na które złożyły się: opłata sądowa od pozwu – 2.507,00 zł, koszty zastępstwa procesowego – 3.600,00 zł (wynagrodzenie pełnomocnika powoda, będącego adwokatem ustalono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 461) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17,00 zł, zaś pozwany poniósł koszty w łącznej wysokości 4.117 zł, w tym koszty zastępstwa procesowego – 3.600,00 zł (wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, będącego radcą prawnym ustalono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 490), zaliczka na wynagrodzenie biegłego w wysokości 500,00 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17,00 zł. Łączne koszty poniesione przez strony wyniosły 10.241,00 zł, z czego pozwany powinien ponieść koszty w wysokości 9.728,95 zł (10.241 zł x 95%), a skoro poniósł kwotę 4.117,00 zł, to powinien zwrócić powodowi kwotę 5.611,95 zł.

Na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd II instancji zmienił punkt V. zaskarżonego wyroku i na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025) nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Płocku od pozwanego (...) spółki akcyjnej w S. kwotę 4.652,30 zł, a od powoda J. Z. kwotę 244,86 zł tytułem wydatków pokrytych tymczasowo przez Skarb Państwa.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Powód przegrał postępowanie apelacyjne w całości w związku, z czym powinien zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty tego postępowania, tj. kwotę 577,00 zł, na którą złożyły się: opłata od apelacji w wysokości 127,00 zł i 450,00 zł - wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, będącego radcą prawnym (ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych - tekst jednolity z dnia 3 stycznia 2018 roku, Dz. U. 2018 r., poz. 265).

Krzysztof Wójcik Jolanta Jachowicz Iwona Godlewska